

Vejledning om forebyggelse af smitte med ny coronavirus på plejehjem, botilbud mv. og i hjemmeplejen

16. februar 2022

Version 4.1

**Vejledning om forebyggelse af smitte med ny coronavirus
på plejehjem, botilbud mv. og i hjemmeplejen**

© Sundhedsstyrelsen, 2022.
Publikationen kan frit refereres
med tydelig kildeangivelse.

Sundhedsstyrelsen
Islands Brygge 67
2300 København S

www.sst.dk

Sprog: Dansk
Version: 4.1
Versionsdato: 16.02.2022
Format: pdf

Elektronisk ISBN:

Udgivet af Sundhedsstyrelsen,
Februar 2022

Indholdsfortegnelse

Introduktion	4
1.1. Formål og målgruppe.....	4
2. Håndtering af covid-19	5
3. Generel forebyggelse af smitte.....	6
4. Værnemidler når der ikke er påvist eller mistanke om covid-19.....	7
5. Forebyggelse af smittespredning ved brug af test	8
5.1. Test, når der ikke er mistanke om eller påvist covid-19	8
6. Besøg.....	10
6.1. Særlige smitteforebyggende foranstaltninger ved besøg.....	10
7. Procedurer ved mistanke om covid-19.....	11
7.1. Ved mistanke om covid-19 hos beboer på plejehjem og botilbud mv.	11
7.2. Ved mistanke om covid-19 hos en borger i hjemmeplejen	12
7.3. Ved mistanke om covid-19 hos medarbejdere på plejehjem, botilbud mv., og i hjemmeplejen	13
7.4. Brug af værnemidler ved mistanke om covid-19 eller påvist covid-19	13
8. Håndtering ved påvist covid-19 på institutioner	14
8.1. Ansvar for håndtering af covid-19 på institutioner	14
8.2. Procedure ved påvist covid-19 hos en beboer/medarbejder	14
8.3. Isolation af borgere	18
8.4. Smittefrihed og ophævelse af isolation	19
9. Håndtering af påvist covid-19 i hjemmeplejeorganisationen	19
9.1. Foranstaltninger i forhold til den enkelte borger	19
9.2. Procedure ved påvist smitte	20

Introduktion

Denne vejledning beskriver, hvilke forholdsregler plejehjem, botilbud mv. samt den kommunale og private hjemmepleje bør tage med henblik på at forebygge smittespredning af ny coronavirus og håndtere situationer med borgere med mistanke om eller bekræftet covid-19. Disse forholdsregler er vigtige at tage, således at borgere med øget risiko for et alvorligt forløb ved covid-19, herunder borgere på plejehjem, botilbud, hjemmeplejen m.v., beskyttes.

Vejledningen er primært rettet mod kommunale og private plejehjem, botilbud mv. og hjemmeplejen, men mange elementer vil også gøre sig gældende i andre typer institutioner, fx under Kriminalforsorgen samt asylcentre.

Vejledningen retter sig mod den aktuelle situation med ny coronavirus (SARS-CoV-2) i samfundet og vil løbende blive tilpasset afhængigt af epidemiens udvikling. Vejledningen har sit ophæng i *Retningslinjer for håndtering af covid-19 i sundhedsvæsenet*¹, som tillige løbende revideres i samråd med en faglig ekspertgruppe.

I vejledningen anvendes termen *antigentest* om den type antigen test, der er CE-mærket til professionel brug. Termen *selvtest* anvendes om selvudførte antigen test, der er CE-godkendt til privat brug. Ved beskrivelse af *assisteret selvtest* er der derfor tale om, at en medarbejder assisterer en borger med at foretage en selvtest ved at anvende testkit til selvtest, som er certificeret til privat brug og derfor kan anvendes af alle (se afsnit 8.2.1.4.1).

Vejledningen omfatter både plejehjem, botilbud mv. samt hjemmeplejen og erstatter *Vejledning om forebyggelse af smitte med ny coronavirus på plejehjem mv. og i hjemmeplejen* fra 14. januar 2022.

1.1. Formål og målgruppe

Formålet med denne vejledning er at understøtte kommuner, regioner og private aktører i at forebygge smittespredning af ny coronavirus (SARS-CoV-2) og håndtere udbrud af covid-19 på plejehjem, botilbud m.v. på sundheds-, ældre- og socialområdet samt i hjemmeplejen. Vejledningen samler derudover viden fra en række eksisterende anbefalinger og retningslinjer.

¹ Retningslinjer for håndtering af covid-19 i sundhedsvæsenet: <https://www.sst.dk/da/Udgivelser/2021/Retningslinjer-for-haandtering-af-COVID-19>

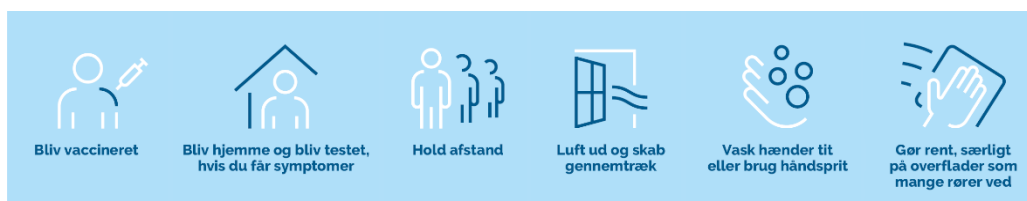
Forebyggelse og håndtering af smittespredning er en omfattende ledelsesopgave, som påhviler ledere på alle niveauer i regioner, kommuner og private organisationer. Det gælder både i forhold til ledelse af medarbejderne og fagligt på hygiejneområdet. Vejledningen henvender sig til ledere på institutioner og i forvaltninger på sundheds- og ældreområdet samt socialområdet i kommunerne og regionerne samt ledere på selvejende eller private institutioner, ledere af hjemmeplejen, herunder også ledere af hjemmesygeplejen, ledere af private hjemmeplejeleverandører, og kommunernes hygiejneansvarlige medarbejdere. Ligeledes kan den anvendes af private leverandører med egen hygiejneorganisation/-ansvarlig.

2. Håndtering af covid-19

- Alle institutioner og hjemmeplejeorganisationer anbefales at udarbejde en plan for, hvordan beboere og borgere med mistanke om eller bekræftet covid-19 skal håndteres afhængig af, hvad forholdene på det enkelte sted tillader. På institutioner bør planen bl.a. omfatte, hvordan man på institutionen vil håndtere test af borgere og medarbejdere ved mistanke om covid-19 samt isolation af borgere med covid-19 og afskærmning af raske. Isolation kan fx foregå ved zoneopdeling af institutioner eller særlige midlertidige pladser, hvor man kan isolere borgere for at undgå smittespredning.
- Alle kommuner anbefales desuden at tage stilling til, hvor borgere, der er udskrevet med covid-19 fra sygehus, og som modtager hjælp fra kommunen, tilbydes ophold, således at faciliteter og kompetencer til isolation og afskærmning er til stede, når borgeren modtages. Det kan være beboere fra et plejehjem, som tilbydes en midlertidig plads i isolation, eller det kan være borgere med hjælp i hjemmet, som af forskellige årsager ikke kan selvisolere sig, og derfor skal tilbydes en midlertidig plads i isolation.
- Der anbefales desuden at have aftaler om eller en plan for, hvordan den enkelte institution får adgang til de nødvendige kompetencer både i forhold til akut behandling fra den kommunale akutfunktion, en plejehjemslæge eller anden praktiserende læge og i forhold til rådgivning om hygiejne samt socialpædagogiske foranstaltninger i forhold til borgere med demens, fx demenskoordinator eller anden ressourceperson.
- Hverdagen bør organiseres med henblik på at begrænse smittespredning og samtidig understøtte en god og værdig hverdag for de borgere, som bor på institutionen.

3. Generel forebyggelse af smitte

Sundhedsstyrelsens seks generelle råd til smitteforebyggelse bør tages i anvendelse på alle plejehjem, botilbud mv. samt i alle hjemmeplejeorganisationer. Det gælder både i situationer, hvor der ikke er smitte på institutionen samt hvis der opstår tilfælde af covid-19 på institutionen. De generelle råd om forebyggelse bør forsat følges, selvom størstedelen af beboere, pårørende samt medarbejdere er vaccineret.

Vaccination, selvisolation ved sygdom eller mistanke herom, afstand, luftskifte, korrekt håndhygiejne samt rengøring af kontaktpunkter er de vigtigste tiltag til at hindre smittespredning. Det er væsentligt, at anbefalingerne tilpasses lokale forhold og omstændigheder. Anbefalingerne skal dermed ses som tiltag eller redskaber, der supplerer hinanden, og som bør kombineres, hvis den bedste smitteforebyggelse skal opnås.

Håndhygiejne

God håndhygiejne er en effektiv og veldokumenteret metode til at forebygge kontaktsmitte via genstande, hænder og ansigt. Håndvask og hånddesinfektion er ligeværdige, dog anbefales håndvask altid ved synligt snavs på hænder, ved fugtige hænder, efter toiletbesøg, efter bleskift og før håndtering af madvarer og spisning efterfulgt af hånddesinfektion.

Medarbejdere bør være særligt opmærksomme på at udføre håndhygiejne før og efter udførelse af pleje- og behandlingsopgaver samt at støtte borgeren i grundig håndhygiejne. Sundhedsstyrelsen har udgivet film og vejledninger, som illustrerer korrekt håndvask², og Statens Serum Institut har web-interaktivt undervisningsmateriale om håndhygiejne³.

Afstand

Ny coronavirus smitter hovedsagligt gennem dråbesmitte og da det antages, at de fleste dråber fra luftvejene falder til jorden indenfor 1-2 meter, mindskes risikoen for smitte brat

² Film: Vask hænder, og beskyt dig selv om andre: www.sst.dk/da/udgivelser/2020/film_vask_haender. Se også Sundhedsstyrelsens pjecce om håndhygiejne: <https://www.sst.dk/da/udgivelser/2020/Haandhygiejne-pjecce>

³ Værd at vide om håndhygiejne: <https://hygiejne.ssi.dk/formidling/undervisning>

over en denne afstand. Hos personer, som vurderes i øget risiko for et alvorligt sygdomsforløb ved covid-19⁴, bør der være ekstra opmærksomhed på at holde afstand, når det er muligt.

Luftskifte og ventilation

Der bør være et øget fokus på udluftning og ventilation for at nedbringe koncentrationen af dråber i luften og dermed forebygge smittespredning af ny coronavirus. Det gælder i borgerens bolig, men særligt på fællesarealer. Generelt gælder det, at der er mindre risiko for smittespredning ved aktiviteter i lokaler, der er rummelige i forhold til antal besøgende, i lokaler med god udluftning eller ventilation samt ved udendørsaktiviteter. Læs mere om udluftning på Sundhedsstyrelsen hjemmeside og i Sundhedsstyrelsens anbefalinger om forebyggelse af smittespredning⁵.

4. Værnemidler når der ikke er påvist eller mistanke om covid-19

Medarbejdere i ældreplejen bør anvende værnemidler i overensstemmelse med de gældende *Nationale Infektionshygiejniske Retningslinjer (NIR)*. Statens Serum Institut har desuden udgivet specifikke infektionshygiejniske retningslinjer for covid-19⁶. Her beskrives også specifikke retningslinjer for hhv. plejehjem samt botilbud og lign.

Medarbejdere i sundheds- og plejesektoren bør anvende arbejdsdragt⁷, der altid skiftes og vaskes efter brug. Hvis arbejdsstedet ikke har udleveret arbejdsdragter, anvendes beklædning med korte ærmer, der kan vaskes ved minimum 60 °C.

Sundhedsstyrelsen anbefaler desuden brug af ansigtsværnemidler i omsorgs-, pleje- og behandlingslignende situationer, hvor der er tæt kontakt mellem en beboer/borger og medarbejder. Værnemidler er ved korrekt brug en ekstra beskyttelse til at forebygge smittespredning i situationer, hvor der ikke kan holdes afstand, og dette anbefales således for at beskytte personer, der kan være i øget risiko for et alvorligt forløb med covid-19, men også af hensyn til den generelle smitteforebyggelse og oprettelse af kritiske funktioner på ældre-

⁴ For mere information om, hvem der er i øget risiko for et alvorligt forløb med covid-19 se Sundhedsstyrelsens pjece: Gode råd til dig der er i øget risiko: <https://www.sst.dk/da/Udgivelser/2020/Pjece-Gode-raad-til-dig-i-oeg-et-risiko>

⁵ Sundhedsstyrelsens. Covid-19: Forebyggelse af smittespredning: www.sst.dk/da/udgivelser/2020/covid-19-forebyggelse-af-smittespredning

⁶ Statens Serum Institut. Central Enhed for Infektionshygiejne - Infektionshygiejniske retningslinjer for sundhedspersonale ifm. covid-19: <https://covid19.ssi.dk/hygiejne/sundhedspersonale>

⁷ Sundhedsstyrelsen. Vejledning om arbejdsdragt inden for sundheds- og plejesektoren. <https://www.sst.dk/da/Udgivelser/2011/Vejledning-om-arbejdsdragt-inden-for-sundheds-og-plejesektoren>

og socialområdet. Læs mere i retningslinjen *Ansigtssværmidler og andre smitteforebyggende tiltag, når der ikke er påvist eller mistanke om covid-19*⁸.

5. Forebyggelse af smittespredning ved brug af test

5.1. Test, når der ikke er mistanke om eller påvist covid-19

Det er afgørende at hindre mest muligt, at der kommer smitte ind på institutioner samt i hjemmeplejen, hvor der bor/opholder sig personer i øget risiko for et alvorligt forløb med covid-19, samt at hindre yderligere smittespredning, hvis der opstår smittetilfælde. I den forbindelse har regelmæssig og systematisk test af medarbejdere, test af besøgende samt test af beboere, der flytter ind på institutioner, en rolle.

5.1.1. Test i forbindelse med indflytning på fx plejehjem og botilbud

For at forebygge smitte anbefales det at teste personer, uanset vaccinations- og tidligere smittestatus⁹, der flytter ind på fx plejehjem og botilbud mv. samt patienter, der udskrives fra sygehus til disse institutioner.

Hvis en borger testes positiv for covid-19, anbefales det, at borgeren først flytter ind efter symptomophør ved betydelige symptomer, dog ikke kortere end 4 døgn efter, at den positive test blev taget. Asymptomatiske borgere og borgere med lette symptomer kan flytte ind 4 døgn efter, at testen blev taget. Der skal foretages en konkret vurdering, om der kan gøres undtagelser i forhold til borgerens generelle helbred og velbefindende. Hvis der er tale om udskrivelse fra sygehus til den givne institution se kapitel 2.

Hvis borgeren tidligere er testet negativ for covid-19 fx i forbindelse med indlæggelse, bør der foretages fornyet test, hvis der er gået mere end 48 timer siden sidste test. Testsvaret bør som udgangspunkt foreligge før indflytning.

Hvis borgeren er testet positiv for covid-19 inden for de seneste 60 dage anbefales i udgangspunktet ikke fornyet test, da testen i en del tilfælde kan påvise inaktivt virus og således kan være positiv, uden at borgeren kan smitte andre. Dette er forudsat, at borgeren er at betragte som rask af sin tidligere covid-19-infektion.

⁸ <https://www.sst.dk/da/Udgivelser/2021/Brug-af-ansigtsvaernemidler-naar-der-ikke-er-paavist-eller-mistanke-om-covid-19>

⁹ Undtaget for test er personer, der er tidligere smittet med ny coronavirus inden for de sidste 60 dage.

Ved udskrivelse fra en afdeling på sygehus med et igangværende udbrud, bør borgeren ved indflytning på fx plejehjem eller botilbud håndteres som en øvrig kontakt. Borgeren bør således jf. Sundhedsstyrelsens retningslinje *Anbefalinger til kontakter til personer med covid-19*¹⁰ testes med en antigen test eller selvtest 3 døgn efter testtidspunktet for den smittede person.

5.1.2. Forebyggelse af smittespredning ved regelmæssig test af medarbejdere

Regelmæssig og systematisk test af medarbejdere, der arbejder i ældresektoren, kan anvendes som et screeningsredskab, hvor asymptomatiske medarbejdere bliver testet med henblik på at finde personer med covid-19, der upåagtet kan give smitten videre til beboere/borgere og kollegaer. På den baggrund opfordres der til regelmæssig test af medarbejdere, som arbejder på plejehjem, samt i hjemmeplejen, jf. boks 1. Det er væsentligt med en systematisk, regelmæssig løsning, som medarbejdere har let ved at deltage i, således at der kan opnås høj tilslutning fra de ansatte.

Boks 1

PCR-test af medarbejdere

- Medarbejdere, der er vaccineret med to eller tre stik eller er tidligere smittet inden for de seneste 6 måneder efter positiv test, opfordres til én ugentlig PCR-test. Dette gælder medarbejdere på henholdsvis plejehjem og i hjemmeplejen.
- Medarbejdere, der arbejder på plejehjem og andre lignende institutioner samt i hjemmeplejen, og som *hverken* er vaccineret med to eller tre stik, eller er tidligere smittet, inden for de seneste 6 måneder efter positiv test opfordres til 2 ugentlige PCR-test.

Alle medarbejdere bør fortsat følge retningslinjer om selv isolation og test, hvis de udvikler symptomer på covid-19, uanset hvornår disse symptomer optræder og uanset vaccinations- eller tidligere smittestatus.

Der er desuden aktuelt en opfordring fra Sundhedsministeriet og Social- og Ældreministeriet om, at der er mulighed for, at medarbejdere i ældreplejen kan tage en selvtest dagligt, før de begynder deres vagt, forudsat at arbejdspladsen har selvtest til rådighed. Sociale tilbud har selvtest til rådighed i det omfang det enkelte tilbud har beboere/brugere, der er i risiko for et alvorligt sygdomsforløb med covid-19. Det vil være en ledelsesmæssig opgave på det enkelte sociale tilbud og plejehjem mv. at sikre, at medarbejdere er bekendt med tilbuddet om selvtest samt at understøtte, at medarbejdere er klar over, at selvtesten skal anvendes efter instruktionen i indlægssedlen.

¹⁰ Anbefalinger til kontakter til personer med covid-19: <https://www.sst.dk/da/Udgivelser/2020/COVID-19-Opsporing-og-haandtering-af-naere-kontakter>

6. Besøg

6.1. Særlige smitteforebyggende foranstaltninger ved besøg

Besøg på plejehjem, botilbud mv. gennemføres under hensyntagen til Sundhedsstyrelsens anbefalinger om forebyggelse af smittespredning¹¹. Se kapitel 3 i denne vejledning samt retningslinjen *Ansigtsværnemidler og andre smitteforebyggende tiltag, når der ikke er påvist eller mistanke om covid-19*¹².

Pårørende, der har betydelige symptomer på covid-19 eller positiv test for SARS-CoV-2 bør ikke besøge personer på plejehjem mv., men bør selvisolere indtil ophør af symptomer, dog minimum 4 dage efter positiv test.

Sundhedsstyrelsen anbefaler i lyset af den aktuelle smittespredning, at alle besøgende på plejehjem, sociale tilbud mv. fortsat bærer mundbind eller visir samt har gyldigt coronapas. Selvom det lovgivningsmæssige krav om mundbind og fremvisning af coronapas er bortfaldet, har ledelsen med hjemmel i det såkaldte anstaltsforhold mulighed for at fastsætte konkrete og generelle bestemmelser – herunder ordensforskrifter – som har til formål at sikre institutionens overordnede funktion¹³.

Såfremt ledelsen stiller krav om brug af mundbind/visir eller fremvisning af coronapas, anbefaler Sundhedsstyrelsen, at hidtidige undtagelser fra kravene fortsat gøres gældende. Således bør der ikke stilles krav om at beboere eller børn under 12 år anvender mundbind/visir, og besøgende bør ikke nægtes adgang, hvis de ikke er i stand til at bære mundbind eller visir pga. fysiske eller mentale svækkelser eller andet. Ligeledes bør der ikke stilles krav om fremvisning af coronapas hos børn under 15 år, nære pårørende, værger, advokater mv. samt personer, der kan fremvise dokumentation for, at de ikke kan få foretaget test for covid-19.

Der gøres endvidere opmærksom på, at personer med positiv test ikke kan opnå gyldigt coronapas indenfor 11 dage herefter. De kan dog godt bryde selvisolation efter minimum 4 dage, forudsat de ikke har symptomer, men bør bruge kirurgisk mundbind i 3 dage herefter¹⁴. Er den besøgende husstandskontakt (nær kontakt), bør den besøgende bruge kirurgisk mundbind, indtil et negativt svar på PCR-testen, der tages efter 3 døgn. Dette også

¹¹ Covid-19: Forebyggelse af smittespredning: <https://www.sst.dk/da/Udgivelser/2021/COVID-19-Forebyggelse-af-smittespredning>

¹² <https://www.sst.dk/da/Udgivelser/2021/Brug-af-ansigtsvaernemidler-naar-der-ikke-er-paavist-eller-mistanke-om-covid-19>

¹³ Indstilling fra Epidemikommisionen om kategorisering af COVID-19 som samfundskritisk sygdom.pdf (sum.dk) og Social- og Ældreministeriets skrivelse "Orientering om ophør af kategorisering af covid-19 som en samfundskritisk sygdom og om ophævelse af regler om coronarestriktioner på social- og ældreområdet" pr. 27/1-2022

¹⁴ [Justering af anbefalinger om selvisolation - Sundhedsstyrelsen](#)

forudsat at man som nær kontakt ikke har symptomer. Under disse forudsætninger er besøg på plejehjem mv. muligt.

Selvom man er undtaget fra krav om coronapas opfordres der stadig til, at man – uanset vaccination eller ej – bliver testet for covid-19, inden man kommer på besøg på plejehjem og sociale tilbud m.v.¹⁵ Aftalen pr. d. 16. december 2021 om mulighed for selvtest for besøgende på plejehjem inden besøget er desuden stadig gældende. Den besøgende er selv ansvarlig for at gennemføre testen og aflæse resultatet. For sociale tilbud stilles selvtest til rådighed for besøgende i det omfang det enkelte tilbud har beboere/brugere, der er i risiko for et alvorligt sygdomsforløb med covid-19.

7. Procedurer ved mistanke om covid-19

7.1. Ved mistanke om covid-19 hos beboer på plejehjem og botilbud mv.

Hvis en medarbejder konstaterer, at en beboer på plejehjem, botilbud og andre institutioner har symptomer på covid-19, skal beboeren straks isoleres på enestue/i eget hjem og må ikke komme i kontakt med andre borgere. Personalet skal observere borgerens tilstand. Ved behov for tæt kontakt skal personalet anvende værnemidler (jf. *Nationale Infektionshygiejniske Retningslinjer (NIR)* fra Statens Serum Institut).

Medarbejderen skal hurtigst muligt henvende sig til sin leder eller vagthavende, der skal sikre følgende:

Såfremt borgeren har behov for en klinisk vurdering

1. Institutionen kontakter borgerens læge eller en fast tilknyttet læge, fx plejehjems-læge, hvis en sådan er tilknyttet institutionen. I aften- og nattetimer og weekend kontaktes lægevagten/1813.
2. Observationer af symptomer drøftes med lægen. Lægen kan på det grundlag kontakte regionens udgående funktion med henblik på vurdering og test for covid-19. Hvis borgeren har betydelige symptomer, vurderer lægen, om der er behov for indlæggelse på hospital.

¹⁵ Pressemeldelse fra Social- og Ældreministeriet 27/1-2022: [Vigtige smittetiltag på social- og ældreområdet skal fortsat beskytte de mest sårbare](#)

Såfremt borgeren ikke har behov for en klinisk vurdering

1. Hvis det vurderes, at der ikke er behov for en klinisk vurdering af egen læge/plejehjemslæge/ lægevagten/1813, følges lokal procedure for kontakt til regionens udgående funktion med henblik på test for covid-19.
2. Personale fra den regionale udgående funktion tager ud til institutionen og vurderer og tester borgeren. Hvis andre borgere eller medarbejdere udviser symptomer, bør disse også testes.

Det er ledelsens ansvar, at alle ledere og medarbejdere kan genkende symptomer på covid-19 og har viden om og forstår deres ansvar for straks at følge ovenstående fremgangsmåde.

Det er ligeledes ledelsens ansvar, at der sker opfølgning på resultatet af covid-19 prøvetagning hurtigst muligt efter forventet svartidspunkt – også hvis borgeren indlægges på sygehuset (se kapitel 8).

7.2. Ved mistanke om covid-19 hos en borger i hjemmeplejen

Det er ledelsens ansvar, at alle ledere og medarbejdere kan genkende symptomer på covid-19 samt har viden om og forstår deres ansvar for straks at følge nedenstående fremgangsmåde.

Hvis en medarbejder konstaterer, at en borger har symptomer på covid-19, bør medarbejderen gå i dialog med borgeren for at afklare, om borgeren ønsker hjælp fra kommunen til det videre forløb. Hvis det er tilfældet, henvender medarbejderen sig til sin leder eller vagthavende i det pågældende vagtlag, der sikrer følgende:

Såfremt borgeren har behov for en klinisk vurdering

1. Hjemmesygeplejen kontakter borgerens læge. I aften- og nattetimer og weekend kontaktes lægevagten/1813.
2. Observationer af symptomer drøftes med lægen. Lægen kan på det grundlag henvise til test for covid-19. Hvis borgeren har betydelige symptomer, vurderer lægen, om der er behov for indlæggelse på hospital.

Såfremt borgeren ikke har behov for en klinisk vurdering

Der kan bestilles tid til test på www.coronaprover.dk med støtte fra hjemmeplejen ved behov for dette.

7.3. Ved mistanke om covid-19 hos medarbejdere på plejehjem, botilbud mv., og i hjemmeplejen

Det er arbejdsgivers ansvar at sikre, at medarbejdere med betydelige symptomer, der giver mistanke om mulig covid-19, ikke møder på arbejde og derved risikerer at smitte beboere, borgere og kollegaer med covid-19. Arbejdsgivere har pligt til at informere alle ansatte om forholdsregler for medarbejdere (se nedenfor) og indskærpe, at de overholdes. Det er ligeledes vigtigt, at lederen på arbejdspladsen sender medarbejdere hjem fra arbejde med det samme, såfremt de udviser betydelige symptomer, der kan give mistanke om covid-19. Ligeledes bør lederen sende medarbejdere hjem, hvis medarbejderen er nær kontakt eller øvrig kontakt og udvikler symptomer (også lette symptomer).

Medarbejderne bør være særligt opmærksomme på symptomer, der kan give mistanke om covid-19. Såfremt der fremkommer betydende symptomer på covid-19, eller at medarbejderen er nær kontakt eller øvrig kontakt og får symptomer (også lette symptomer) er det vigtigt, at medarbejderen ikke møder på arbejde og lader sig PCR-teste hurtigst muligt. Opstår der betydelige symptomer efter fremmøde, eller symptomer hos nære kontakter og øvrige kontakter, er det ligeledes vigtigt, at personen forlader arbejdspladsen med det samme.

Hvis en medarbejder lige har været smittet med ny coronavirus, anbefales det at bruge kirurgisk mundbind i 3 døgn efter ophævelse af selvisolationen, hvis der er beboerkontakt. Er medarbejderen husstandskontakt (nær kontakt), bør medarbejderen bruge kirurgisk mundbind, indtil et negativt svar på PCR-testen, der tages efter 3 døgn. Dette forudsat at man som nær kontakt ikke har symptomer.

7.4. Brug af værnemidler ved mistanke om covid-19 eller påvist covid-19

Ved mistanke om eller påvist covid-19 hos en beboer følges *Infektionshygiejniske retningslinjer for håndtering af patienter/borgere med mistænkt eller bekræftet covid-19 i sundhedssektoren* fra Statens Serum Institut¹⁶.

I nedenstående angives de væsentligste forhold, der gør sig gældende ved brug af værnemidler ved mistænkt eller påvist covid-19. For brug af værnemidler i øvrige situationer henvises til *Nationale Infektionshygiejniske Retningslinjer*¹⁷.

Brug af værnemidler ved tæt kontakt

¹⁶ Central Enhed for Infektionshygiejne, Statens Serum Institut. Infektionshygiejniske retningslinjer for håndtering af patienter/borgere med mistænkt eller bekræftet covid-19 i sundhedssektoren. <https://covid19.ssi.dk/hygjejne/sundhedspersonale>

¹⁷ Nationale Infektionshygiejniske Retningslinjer (NIR) for generelle forholdsregler i sundhedssektoren, og Supplerende Nationale Infektionshygiejniske Retningslinjer udarbejdes af Statens Serum Institut og findes på: <https://hygiejne.ssi.dk/retningslinjer/nir>

Ved tæt kontakt (indenfor 1-2 meter) til beboere/borgere med påvist covid-19 eller mistanke om covid-19 på baggrund af relevante symptomer, skal følgende anvendes:

- Handsker
- Væskeafvisende, langærmet overtrækskittel eller plastforklæde med lange ærmer
- Kirurgisk maske i kombination med enten 1) beskyttelsesbriller eller 2) heldækkende ansigtsvisir.

8. Håndtering ved påvist covid-19 på institutioner

8.1. Ansvar for håndtering af covid-19 på institutioner

Institutionernes ledelse har ansvar for håndteringen af covid-19 på plejehjem, botilbud mv., herunder infektionshygiejniske tiltag som isolation, brug af værnemidler, rengøring mv., og for at borgere og medarbejdere tilbydes test.

Driftsherren af institutionen (region eller kommune) har ansvar for at aftale organisering af testindsatsen, herunder hvordan test tages, og hvordan det sikres, at svar på PCR-tests og antigen tests videregives til institutionen.

Kommunen har ansvar for udlevering af testkits til selvtest til hhv. medarbejdere og borgere, herunder at der er fastlagt en procedure for videregivelse af medarbejderes positive selvtest til Styrelsen for Patientsikkerhed mhp. oprettelse af hurtigere henvisning til konfirmatorisk PCR-test.

Regionen har ansvar for PCR- og antigen test af borgere og medarbejdere, med mindre andet konkret aftales med kommunen, samt at test analyseres og videregives til institutionen for borgernes vedkommende og til den enkelte medarbejder for personalets vedkommende. PCR-analyserne varetages af de kliniske mikrobiologiske afdelinger på regionernes sygehuse.

8.2. Procedure ved påvist covid-19 hos en beboer/medarbejder

Ved første positive test hos en borger eller medarbejder på en institution, bør ledelsen sikre, at der bliver gjort følgende med henblik på at forebygge udbrud på institutionen:

- Hvis det drejer sig om en beboer, skal denne isoleres, og tilstanden observeres for forværring (såfremt det ikke allerede er sket, og borgeren fortsat er på institutionen). Se afsnit 8.3 for nærmere information om isolation.
- Hvis det drejer sig om en medarbejder, skal vedkommende selvisolere og må ikke møde ind på arbejde. For yderligere information om, hvordan en medarbejder skal forholde sig, henvises til pjecen *Til dig, der er testet positiv for covid-19*¹⁸.

Dette gælder både ved positiv PCR-test, antigenest og selvtest.

Hvis en beboer eller medarbejder får symptomer, skal denne blive PCR-testet med det samme. Det gælder også for beboere eller medarbejdere, der er tidligere smittet med ny coronavirus inden for de seneste 60 dage. Hvis symptomerne er betydelige, eller hvis beboeren/medarbejderen er nær kontakt eller øvrig kontakt og får symptomer (også lette symptomer), skal denne også straks gå i selvisolation.

Hvis en beboer eller medarbejder er testet positiv **ved brug af selvtest**, skal vedkommende hurtigst muligt få foretaget en konfirmatorisk PCR-test. Hvis der er tale om test af medarbejdere, igangsættes smitteopsporing først, hvis den konfirmatoriske PCR-test er positiv. Medarbejdere med en positiv selvtest kan få hurtigere adgang til PCR-test ved at en af ledelsen udpeget medarbejder kontakter Styrelsen for Patientsikkerhed, som udmeldt af Social- og Ældreministeriet d. 22. december 2021¹⁹.

Ved påvist positiv **PCR-test eller antigenest**²⁰:

- Institutionen kontakter den kommunale hygiejneorganisation med henblik på koordinering og rådgivning. Kommunerne/regionerne orienterer i visse tilfælde Styrelsen for Patientsikkerhed om smittede borgere/medarbejdere. Styrelsen for Patientsikkerhed meddeler kommuner/regioner, hvilke oplysninger de orienterer styrelsen om.
- Hvis medarbejderen eller beboeren er testet positiv med en antigenest, tages en konfirmatorisk PCR-test. Er denne negativ, kan smitteopsporingen ophøre.
- De medarbejdere og beboere, der bør testes som en del af smitteudbrudshåndteringen, identificeres. Er der tale om en smittet beboer, er det alle beboere på afsnittet samt alle medarbejdere på afsnittet/afdelingen, der har været på arbejde i 48 timer forud for symptomerne opstod eller 48 timer før den positive test, der bør testes²¹. Er der tale om en smittet medarbejder, er det på den/de afsnit//afdeling(er), hvor vedkommende har arbejdet i perioden, hvor denne har kunnet smitte

¹⁸ [Til dig, der er testet positiv for covid-19 - Sundhedsstyrelsen](#)

¹⁹ <https://sm.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2021/dec/medarbejdere-med-positiv-selvtest-paa-plejehjem-og-social-tilbud-faar-hurtig-adgang-til-pcr-test>

²⁰ Ved antigenest, der er CE-mærket til professionel brug

²¹ Undtaget for test er personer, der er tidligere smittet med ny coronavirus inden for de seneste 60 dage.

andre, dvs. 48 timer forud for symptomerne opstod eller 48 timer før den positive test, hvis medarbejderen ikke har haft symptomer. Medarbejderen skal desuden have været i nærheden af beboerne eller øvrige medarbejdere.

- De identificerede beboere og medarbejdere testes med en antigen-test eller selvtest uanset vaccinationsstatus eller tidligere smitte²². Testen foretages hurtigst muligt og helst inden for et døgn efter, at institutionen modtager meddelelse om, at der er konstateret smittetilfælde, også i weekend og på helligdage. For beboere, der ikke er i stand til at foretage en selvtest, kan en medarbejder assistere vedkommende i at få foretaget testen, se afsnit 8.2.1. Test dokumenteres i borgerens omsorgsjournal, jf. BEK 1801 af 09/09/2021²³
- De identificerede beboere og medarbejdere testes derudover med en PCR-test hurtigst muligt inden for de første 24 timer de får viden om smitten²⁴
- Herefter testes de identificerede beboere og medarbejdere på dag 4 og 7 uanset vaccinationsstatus eller tidligere smitte²⁵. Testen på dag 7 kan erstattes af en antigen-test, hvis der er kapacitetsudfordringer. Dette testregime igangsættes udelukkende første gang, der er konstateret smitte på de(t) konkrete afsnit/afdeling på institutionen. Hvis der påvises covid-19 hos en medarbejder eller beboer på et andet afsnit/afdeling ud over de(t) pågældende, hvor der allerede er igangsat smitteopsporing, betragtes dette som et nyt smitteudbrud, hvor samme testregime følges.
- En allerede iværksat screening for medarbejdere med test en eller to gange om ugen (jf. afsnit 5.1.2) opfylder anbefalingen om kontinuerlig test. Der er tale om ekstra testforløb ud fra et forsigtighedsprincip, og testforløbet indebærer ikke i sig selv krav om selvisolation. Hvis en medarbejder eller borger i løbet af testforløbet for et kendt smitteudbrud får symptomer, bør personen dog straks gå i selvisolation og lade sig PCR-teste.
- Hvis der findes yderligere smittede beboere eller medarbejdere på første test, testen dag 4 eller 7, anbefales det yderligere, at der med 7 dages mellemrum gentages PCR-testning af borgere og medarbejdere, der tester negativ, til der igen en uge ikke længere konstateres nye tilfælde med covid-19 på det enkelte afsnit/afdeling. Dette gælder uanset den enkeltes vaccinationsstatus eller tidligere smitte²⁶. Hvis der er kapacitetsudfordringer, kan denne test også være en antigen-test.

²² Undtaget for test er personer, der er tidligere smittet med ny coronavirus inden for de seneste 60 dage.

²³ Bekendtgørelse om journalføring og test for COVID-19

²⁴ Hvis der er tale om en medarbejder, der har fået en positiv selvtest og en efterfølgende positiv konfirmatorisk PCR-test, er 'hurtigst muligt', når resultatet af PCR-testen modtages.

²⁵ Undtaget for test er personer, der er tidligere smittet med ny coronavirus inden for de seneste 60 dage.

²⁶ Undtaget for test er personer, der er tidligere smittet med ny coronavirus inden for de seneste 60 dage.

- Såfremt det af kapacitetsmæssige hensyn ikke er muligt at teste på de anbefalede kalenderdage, skal de enkelte tests tages hurtigst muligt og senest 24 timer efter det anbefalede testtidspunkt.
- Det anbefales som udgangspunkt ikke at genteste borgere og medarbejdere med henblik på af-isolation eller raskmelding, da en person kan teste positiv over en længere periode efter symptomophør uden, at personen regnes for at være smittet.
- Områder og genstande, som personen med covid-19 har rørt ved de sidste 48 timer, skal rengøres og desinficeres så vidt muligt.

Ved positiv PCR-test kontaktes institutionen af lægen eller regionerne, der modtager prøvesvaret. Ved påvist covid-19 hos borgere på institutioner, der indlægges på hospital, bør læge på indlæggelsesstedet kontakte institutionen. Institutionens ledelse bør også være opmærksomme på at følge op på, om der ved indlagte borgere bliver konstateret covid-19.

PCR- og antigen test af borgere og medarbejdere på institutioner med smittetilfælde kan foretages af plejehjemslæge, af sygeplejersker og sundhedsplejersker ansat i kommunen, af en regional udkørende funktion eller ved direkte fremmøde i et lokalt teststed. Selvtest kan foretages af den enkelte medarbejder selv samt de borgere, der vurderes at kunne udføre en selvtest korrekt. Borgere, der ikke selv kan foretage selvtest, kan blive assisteret af en medarbejder ved brug af testkit til selvtest. Podning i den forreste del af næsehulen er ikke lægeforbeholdt virksomhed og kan derfor udføres af alle medarbejdere på plejehjem, bosteder mv. For information om assisteret selvtest henvises til afsnit 8.2.1.

8.2.1. Selvtest og assisteret selvtest af borgere

Ved smitte hos en borger eller medarbejder på afsnittet/afdelingen anbefales den første test at være en antigen test eller selvtest. Selvtest bør kun udføres af borgere, der fysisk og mentalt er i stand til at foretage testen korrekt ud fra de angivne forskrifter i brugsanvisningen til selvtesten. Se endvidere Sundhedsstyrelsens forslag til instruks for selvtest²⁷.

Er borgeren ikke i stand til at foretage selvtesten korrekt pga. fysisk eller kognitiv funktionsnedsættelse, eller ønsker borgeren i øvrigt personalets hjælp hertil, kan testen i stedet udføres som assisteret selvtest ved en medarbejder. Ved assisteret selvtest er der tale om, at medarbejdere anvender testkit til selvtest, som er certificeret til privat brug og derfor kan anvendes af alle. Dette betyder, at medarbejderen fører pødepinden op i den forreste del af næsehulen, foretager analysen og aflæser svaret eller i større eller mindre grad hjælper borgeren med dette. Afhængig af omfanget af assistance vil der ofte reelt

²⁷ [Instruks til covid-19 selvtest på institutioner \(sst.dk\)](#)

være tale om, at medarbejderen selvstændigt udfører testen. Dette har ikke betydning for kompetenceniveau, men det er medarbejderens ansvar at følge instruksen for brug af det pågældende testkit. Assisteret selvtest af en beboer dokumenteres i beboerens omsorgsjournal. Se endvidere Sundhedsstyrelsens forslag til instruks til medarbejdere, der skal udføre assisteret selvtest hos en borger²⁸.

Endvidere er der ikke krav om anmeldelse af resultater af prøver og supplerende oplysninger vedrørende prøvesvar fra selvtest eller assisteret selvtest til Statens Serum Institut, jf. BEK nr. 2477 af 12/12/2021²⁹.

8.2.2. Test af medarbejdere med udgående funktioner

Medarbejdere med udgående funktioner på fx plejehjem og botilbud skal hurtigst muligt informeres, hvis de har haft kontakt med borgere eller medarbejdere eller løst opgaver på et afsnit/enhed på en institution, hvor der er mistanke om eller påvist covid-19 i perioden, hvor den smittede har kunnet smitte andre. Der kan evt. tages kontakt til den lokale hygiejneorganisation for rådgivning. Medarbejderen henvises til test hurtigst muligt med henblik på at forebygge og undgå smittespredning til andre institutioner, og følger de samme anbefalinger som beskrevet i ovenfor.

8.3. Isolation af borgere

Isolation er med til at mindske spredning fra borgere med covid-19 til raske borgere. Det er vigtigt, at institutionen har en plan for, hvordan og hvor institutionen kan isolere smittede borgere tidligt i et udbrud. Der bør ophænges tydelig skiltning om forholdsregler på afsnit og boliger, hvor der er borgere med covid-19.

Hvis flere borgere på et plejehjem, botilbud mv. har bekræftet covid-19 (ikke blot mistanke), kan man oprette et midlertidigt afsnit, hvor man kan isolere de borgere, der er testet positive, som en samlet gruppe. Derved kan borgerne bevæge sig uden for egen bolig med tilgang til fællesarealer i stedet for at sidde isoleret i egen bolig, således at der skabes bedre forudsætninger for ro og tryghed. Endvidere kan medarbejdere i nogen grad undlade at skifte visse værnemidler mellem hver borger³⁰. Der skal være en effektiv adskillelse, dvs. en lukket dør, mellem de bekræftet smittede og øvrige borgere.

Hvis de fysiske forhold ikke tillader isolation af en samlet gruppe af borgere med covid-19, er det også muligt at zoneinddele institutionen, så afsnit med en eller flere borgere med påvist covid-19 isoleres fra resten af institutionen. Borgere, der ikke kan gå i isolation i egen bolig, kan således bevæge sig uden for egen bolig med tilgang til fællesarealer inden for zonen i stedet for at sidde isoleret, så der skabes bedre forudsætninger for ro og tryghed.

²⁸ [Instruks til covid-19 selvtest på institutioner \(sst.dk\)](#)

²⁹ [Bekendtgørelse om anmeldelse af covid-19](#)

³⁰ Infektionshygiejniske retningslinjer for covid-19: <https://covid19.ssi.dk/hygiejne/sundhedspersonale>

I de situationer, hvor borgeren ikke forstår nødvendigheden af at lade sig isolere (fx som følge af en demenssygdom eller en anden kognitiv funktionsnedsættelse), er det vigtigt altid at forsøge at motivere borgeren til at blive i egen bolig ved brug af pædagogiske metoder og virkemidler som led i omsorgspligten.

8.3.1. Medarbejdernes færden på de isolerede afsnit

Hvor det er muligt anbefales det, at de samme medarbejdere tilknyttes afsnit/afdelinger, som er isoleret og ikke bevæger sig mellem afsnit med borgere med covid-19 og raske. Det vil sige, at man som medarbejder møder ind og går hjem fra dette afsnit. De samme medarbejdere kan desuden være med til at give ro og tryghed til borgere med nedsat kognitiv funktionsevne, som skal forblive i isolation.

Det skal understreges, at der er tale om tiltag, der kan tages i brug, hvor forholdene tillader det, og at arbejdstilrettelæggelse ikke skal overskygge andre tiltag, der er af større vigtighed for at minimere smitterisikoen, navnlig hygiejne og korrekt brug af værnemidler.

Medarbejdere i vagthavende funktioner, som dækker en hel institution, kan fx i videst muligt omfang anvende video/telefonopkald og derigennem guide medarbejdere i de isolerede afsnit uden at være fysisk til stede på afsnittet.

8.4. Smittefrihed og ophævelse af isolation

Generelt kan smittede personer betragtes som smittefri efter symptomophør ved betydelige symptomer, dog tidligst 4 døgn efter, at den positive test blev taget. Har den smittede person lette eller ingen symptomer, betragtes vedkommende som smittefri 4 døgn efter den positive test blev taget.

9. Håndtering af påvist covid-19 i hjemmeplejeorganisationen

9.1. Foranstaltninger i forhold til den enkelte borger

Ud over de generelle tiltag for at forebygge smittespredning anbefales følgende, når en borger har fået påvist covid-19:

- Skærpet opmærksomhed på ledelsens instruktionspligt over for medarbejdere, der har kontakt med borgere med konstateret covid-19 eller mistanke herom.

- Faste og uddannede medarbejdere (fx social- og sundhedsassistent og social- og sundhedshjælper) til borgere med konstateret covid-19 eller mistanke herom, i den udstrækning det er muligt.
- Besøg med så få medarbejdere som muligt i borgerens hjem.
- Skærpet fokus på rengøring af områder, kontaktflader og genstande, som borgeren har rørt ved i boligen.
- Vejledning til borgere med påvist covid-19 eller mistanke herom om smitteforebyggende tiltag (generelle råd), hensigtsmæssig selvisolation samt opsporing af nære kontakter og øvrige kontakter, som anbefalet i pjecen *Til dig, der er testet positiv for covid-19*³¹.

9.2. Procedure ved påvist smitte

Når en borger er bekræftet smittet med covid-19, er det vigtigt at sikre, at smitten ikke bringes videre. Mange borgere vil have lette symptomer og skal gå i selvisolation i eget hjem. I forbindelse med positiv test kan Coronaopsporing under Styrelsen for Patientsikkerhed³² rådgive om selvisolation og kontaktopsporing. Det er ikke alle hjem, der har de fysiske rammer til at opretholde selvisolation, eller hvor det er praktisk muligt, hvad enten det gælder påvist covid-19 hos borgeren eller hos en person i husstanden. Kommuner bør sikre at borgere, der ikke har mulighed for at opretholde selvisolation, får den nødvendige hjælp til dette. Hjemmeplejen kan evt. støtte borgeren i at kontakte eventuelle nære kontakter og øvrige kontakter samt udvise ekstra opmærksomhed på symptomer hos samboende.

Ved påvist covid-19 hos en borger i hjemmeplejen, skal ledelsen sikre, at medarbejdere, der har været tæt på den smittede borger inden for smitteperioden testes som øvrige kontakter som beskrevet i *Anbefalinger til kontakter til personer med covid-19*³³

Hvis den smittede borger er testet positiv ved brug af selvtest eller assisteret selvtest, skal vedkommende selvisoleres og hurtigst muligt få foretaget en konfirmatorisk PCR-test. Smitteopsporing af medarbejdere igangsættes først, hvis den konfirmatoriske PCR-test er positiv.

³¹ Til dig, der er testet positiv for covid-19: www.sst.dk/da/Udgivelser/2020/Til-dig-der-er-testet-positiv-for-ny-coronavirus

³² Coronaopsporing: <https://stps.dk/da/sundhedsfare-og-beredskab/coronaopsporing/>

³³ Anbefalinger til kontakter til personer med covid-19: <https://www.sst.dk/da/Udgivelser/2020/COVID-19-Opstilling-og-haandtering-af-naere-kontakter>

Hvis der er tale om en smittet medarbejder betragtes de borgere, som den pågældende medarbejder været tæt på i smitteperioden som 'øvrige kontakter' efter retningslinjen *Anbefalinger til kontakter til personer med covid-19*³⁴.

Der iværksættes således ikke udbrudshåndtering på samme måde som ved smitte på institutioner.

³⁴ <https://www.sst.dk/da/Udgivelser/2020/COVID-19-Opsporing-og-haandtering-af-naere-kontakter>

Sundhedsstyrelsen
Islands Brygge 67
2300 København S

www.sst.dk